

ROOTSI MESINIKUD MÕTLEVAD SUURELT

Oktoobris käisid kaheksateist aktiivset mesindussektoris tegutsejat Mesilaspere Koolituskeskuse ehk MTÜ Alustame Algusest korraldatud õpirändel tutvumas Rootsi mesindusega.

TEKST MARIANNE ROSENFELD

FOTOD MARIANNE ROSENFELD JA AIMAR LAUGE

Meie õpirände sisulise poole valmistasid ette **Preben ja Lotta Kristiansen**, keda paljud Eesti mesinikud juba teavad. Nelja sisuka päeva jooksul külastasime väga huvitavaid ja mõtlemapanevaid kohti. Lisaks kohaliku mesindusega tutvumisele saime Rootsi duo poolt suurepärase koolituse koolitamistest – Lotta ja Preben on kogenud koolitajad, kes perfektselt auditooriumit tunnetavad ja kõigi kuulajate jäägitu tähelepanu haaravad.

Super vastuvõtjad

Prebeni ja Lotta aastatepikkune töö ja kogemus on väljundi leidnud muuhulgas paljudes mesindusalastes raamatutes ja töövihikutes. Saalikoolitusele järgnenud päeval uurisime vaatluspraktika käigus nende mesindusfirma tehnilist baasi ja nägime praktilisi töövõtteid. Märkasime näiteks, et õppe eesmärgil olid neil korpused märgistatud, et näitlikustada juttu sellest, kuhu ja millal korpused liiguvad. See on õppekoht ka meie mesinikest koolitajatele, kuidas alustavatele mesinikele lihtsa võttega

Preben ja Lotta. Rootsi mesinikepaar, kes andis meile hea kogemuse nii Rootsi mesindusest, koolitamisest kui ka mesindusalasest kirjandusest.

õpet konkreetsemaks ja selgemaks teha.

Meie mesinik-koolitajatel oli Prebeni ja Lotta koolitusprotsessist muudki õppida. Näiteks seda, kuidas koolitust ühise tandemina läbi viia ning luua õppimiseks sobilik õhustik, kuidas jagada oma teadmisi koos teineteist täiendades, mitte segades. Nende etteaste oli lihtsalt imeline koos kõigi nende näitlike õppevahenditega! Ka leidis Preben aega meie grupiga kõigil päevadel kaasa sõita ja pidevalt infot jagada.

Karlssoni mesila

Mesilakülastuste esimene peatuskoht oli Rootsi ühe suurima mesinik-tootja ja vahendaja **Matts Karlssoni** juures. Karlssoni motoks oli: mõtle suurelt, mõtle teisiti ja sa saavutad soovitu! Ta on rajanud suure meepakenduskeskuse, kus katusealust pinda 4000 m², ja plaanib seda veelgi laiendada. Ise majandab ta 650 mesilasperega ja sai sel aastal 25 tonni mett. Peale selle ostab ta teistelt mesinikelt pakendamiseks ja müügiks kümme korda rohkem mett, ca 250 tonni, ja müüb seda jaekaubanduses oma brändinime all. Lisaks tegeleb ta kreemja vee valmistamise, vahasulatuse ja kärjepõhjade müügiga.

Kuigi Karlsson ütles, et on vähese unevajadusega ja alustab väga vara hommikul oma tööpäeva, oli meie jaoks suur küsimärk: kuidas ta küll jõuab? Tõsi, tema lisajõuks olevat kolm alalist töötajat. Matts oli rõõmsameelne vastuvõtja ja rääkis väga avameelselt, kuidas tema majandamine edeneb ja milliste probleemidega ta kokku puutub. Väga tegus inimene; meile jäi mulje, et ta elabki 24/7 vaid mesindu-

ROOTSI MESINDUSES

... tegutseb ca 17 000 mesinikku
... lisandub igal aastal umbes tuhat uut mesinikku
... on õhus küsimus, kas kõigile mesinikele turgu jätkub

◀ **Matts Karlssoni mesindusmajas.** Marianne, Aivar, Erki ja Jorma uurivad kohalikke tavasid.

▼ **Aitäh, Annie!** Tänuks tuurile saab Annie Eesti mett ja muud meelehead. Üle annab Marianne, tõlgib Diana.

sele. Meie õpirändel osalejate arvamus oli, et nii suures mahus ei sooviks küll mesindada, aga Mattsi juures õpitud kreemja mee valmistamise meetodit Rootsi moodi prooviks küll.

Noore Annie mesila

Meie järgmine vastuvõtja **Annie Ingemansson** on särasilmne noor naine, kes sukeldus mesindusse täie hooga ja ilma mingi kogemusega. Linnatüdrukul tekkis lihtsalt igatsus maaelu järele! Annie alustas 2018. aastal tühja koha pealt ja pani tänava talvituma juba 120 peret. Eesmärk on jõuda 200 pereni. Praegu õpib ta kutseliste mesinike kursusel. Tema sõnul on tema edu saladus pidev õppimine ja aktiivsus. Mesinduskursusi väärtustas ta lisaks teadmiste saamisele ka seetõttu, et neilt leiab kaaslasid, st saab mesindamiseks vajalikku sotsiaalset kapitali.

Karina juures tarusid uurimas.

Enköpings mesinike selts.

Selles tarus elavad mesilasemad Pia ja Grun.

Praeguseks on noor naine vana lauda ümber ehitanud suureks mesindus-hooneks ja rajanud meemüügiks mitmeid võimalusi. Palgatöö on ta nüüdseks kõrvale jättnud, kuna hindab rohkem seda, et saaks ise olla oma aja planeerija. Annie võtab mett kolm korda aastas – kevadel saab ta rapsimett, juuli alguses suvistelt ja augustis hilistelt õitsejalt. Tema mesindamise tee algust kergendas see, et sai vanalt, mesindamist lõpetada soovivalt mesinikult seadmed, mesilased ja ka kliendid.

Oli tore tajuda, et noor mesinik on laia silmaringiga, teadvustas emadekasvatuse ja -aretuse olulisust ning tundis hästi korjetaimi. Ka tundus Annie olevat väga süsteemne inimene – meie koolitamise protsessi iga samm oli tal väga hoolikalt läbi mõeldud, sh ka ajakavast täpne kinnipidamine. Meie koolitajatel oli, mida õppida.

Kohalik mesindusselts

Kohaliku seltsi tegevustest saime kõige parema ülevaate **Enköpings Biodlarföreningis**. Seltsi kuulub 120 inimest, kuid vaid viiekümnel on

mesilased. Koos käimise võimalus on loodud kord nädalas, siis toimuvad regulaarsed koolitused seltsi liikmetele. Loomulikult ei käi kõik igal korral koos, aga järjepidevus on olemas. Tänu projektitaotlustele LEADER-programmist on selts soetanud maa ja maja ning kaks soojakut, mesilaspered ja tarud ning rajanud tee õppekeskuse. Omapärase tavana jäi silma, et seltsi liikmed olid andnud mesilasemadadele nimed ja need olid tarudel kirjas.

Vastuvõtjate esitlus oli väga ladus ja huvitav, nii seltsi tegevuste tutvustus, info varroalesta kohta kui ka jalutuskäik tarude vahel. Meile näidatud video tekitas palju elevust – Rootsi mäkradele ei tohi seda filmi näidata! Nimelt oli film mägrast, kes

käis mesitaru lammutamas. Meie vastuvõtja seltsi poolt oli kogemustega mesinik, kes oskas hästi loengut pidada ja tunnetas hästi meie seltskonda. Rääkis vähe, aga just neil teemadel, mis õpirändel osalejatele huvi pakkusid.

Jõudsimme üksmeelsele arvamusele, et sellised koolimesilad koos koolitusklassiga võiksid ka Eesti erinevates piirkondades võimalikuks saada.

Rahvaülikoolis

Omamoodi koolituse osaliseks saime **Lunnevad's Folk High Schoolis**. See on rahvaülikool, kus õpetatakse ka mesindust. Kooli mesindus-õppe juhendaja rääkis oma kogemusest, kuidas tema alustas mesindamisega. Ta olevat alustuseks teinud Exceli tabeli prognoosidega ja proovis selle järgi mesindada. Prognoos oli tehtud kümne aasta peale, aga ta kukkus läbi juba kolmandal aastal. Arvestamata oli jäetud palju olulisi kulumomente, näiteks raamide kulu ja käitlemine. Aga optimism on mehel

ÕPIRÄNNE ROOTSI

toimus projekti „Mesinike õpirännakud Soomes ja Rootsis“ raames. Rahastus 100% programmist, omaosalus puudus. Korraldaja MTÜ Alustame Algusest.

Meie õpirände grupi esimene ühispilt sai tehtud juba Prebeni ja Lotta juures.

alles, ta tegutseb edasi ja tahab jälle tegevust laiendada.

Meie koolitus oligi üles ehitatud vormis, kus tema küsis nõu ja meie mesinikud vastasid. See oli omamoodi formaat, mis tekitas meie seltskonnas vastakaid tundeid ja arvamusi, kuid kindlasti oli seda huvitav jälgida. Taolise reaalse olukorra kirjeldust ja selle lahendamist võiks rakendada ka Eesti koolitustel.

Loomulikult uurisime ka piinlikult puhast ja korras mesindusmaja ning korrektset koolimesilat. Oli näha, et rahvaülikooli juhendajad on eelkõige tegudeinimesed.

Mahemesilas nõustaja juures

Älbrunna gärdi perenaine **Karina** on Rootsis tuntud mesinike nõustaja ja koolitaja. Praegu tegeleb ta kuni 30 mahedana peetava mesilasperega, kuid tahab uuel aastal perede arvu vähendada, et leida aega muude hobide ja taluga tegelemiseks. Nende perel oli huvitav aastane projekt – kordagi ei käidud poes, kõik vajaminev tuli kas oma talust või teistelt talunikelt. Selle eesmärgiks oli eelkõige pakendite mõttetu ostmise vältimine ja keskkonnasäästlik eluviis. Talus kasvatati kanu ja lambaid ning kuigi algul tundus, et erinevaid tegevusharusid on liiga palju, toimis kõik kindla korra ja loogika alusel ning pererahva elufilosoofiat järgides.

Peale külastuste toimus meie seekordse õpirände ajal ka kaks veebikoolitust Rootsi lektoritega ja muidugi tavapärased aktiivsed diskussioonid bussisõitudel. Infot tuli palju ja vaatenurki oli erinevaid. Näiteks oli lektor **Richard Johannsoni** veebiloengus põnevaks momendiks see, kui näidati 3D prinditud talu. Loengu teema oligi see, kuidas mesindusfirma üles ehitada ja arendada, ilma et peaks meesaagi suuruses järeleandmisi tegema, sh kuidas tasakaalustada võimalikke kadusid.

Ja taas koorus välja põhiteadmiste möödapääsmatus: mesilaspere bioloogia tundmine, professionaalne mesilasperede hooldamine kevadist arengut soodustavalt, mesilashaigustega toimetulek neid ennetades, oskus ära tunda patogeene teket, teadmine mesilaspere transportimise viisidest jne.

Sõidule panid punkti Stockholmi loodusemuuseumi külastus, ühisarutelud söögi-kohtades ja hotellides ning diskussioonid bussis, kus saime kogetut analüüsida ja kinnistada. Kõike seda Erasmus+ programmi rahastuse toel.

Rohkem infot õpirände kohta leiad kodulehelt www.mesilaspere.com. ●

Täname meie tõlke **Erki Naumanist** ja **Diana Õisnurme ning Aivar Raudmetsa**, kes juhatas meid Prebeni ja Lottani.